

prof. dr. Bílovský, za francúzskych právnikov profesor Sorbonny dr. Légal, za poľskú delegáciu prof. dr. Longchamps de Berie z Lvova, prof. krakovskej univ. dr. Kumaniecki. Pri projave rumunského delegáta prof. dr. Motulescu z Bukurešti, ktorý oslovil pána prezidenta česky ako jeho bývalý žiak, prítomní povstávajú a usporiadajú pánu prezidentovi búrlivé, dlhotrvajúce ovácie. Za juhoslovanskú delegáciu prehovoril predseda spolku juhoslovanských právnikov dr. Arandjelovič, za poľskú komisiu pre právnickú spoluprácu prof. dr. Rappaport, za ruskú právnickú fakultu pražskú dr. Zavadskij, za ukrajinskú univerzitu v Prahe dr. Jakovliv, prezident št. statistického úradu dr. Auerhan, japonský delegát dr. Ryosaku Kaji, za advokátsku komoru v Ženeve dr. Horneffer, ktorý spomenul pobytu prezidenta Masaryka počas vojny v Ženeve, za ruskú Právnickú Jednotu v Prahe dr. Tarabrin, za Sväz československých súdcov dr. Hartl, za stálu delegáciu nemeckých právnikov dr. Jarolím, za Jednotu nemeckých súdcov a št. zástupcov viceprezident krajského súdu v Brne Honzig, za justičných dôstojníkov podplk. Král, za notársku komoru dr. Čulík, predseda Stálej delegácie advokátskych komôr dr. Stompfe, za slovenskú advokátsku komoru dr. Vanovič, za Sväz advokátov na Slovensku dr. E. Stodola, za mor.-sl. odbor spolku notárov dr. Togner, za sväz advokátov Podkarpatskej Rusi dr. Braščajko, za jednotu československých advokátov dr. Valenta, za právnické fakultné spolky Klínovský, za soc. poisťovacie ústavy dr. Falada a za jednotu českých kandidátov advokácie dr. Skokan.

Na koniec boli prečítané písomné a telegrafické pozdravné prejavy a o 12. hod. predsedajúci dr. Fajnor ukončil zahajovacie zasadnutie III. sjazdu československých právnikov.

(Dr. L. Knappek.)

Sekcia I. pre právo občanské.

Predseda: Dr. Jan Krčmář, profesor Karlovy university; **I. námestek:** Dr. Jaromír Sedláček, profesor Masarykovy university; **II. námestek:** Dr. Adolf Záturecký, sen. pres. n. s. v Brně; **III. námestek:** Dr. František Rouček, profesor Komenského university; **IV. námestek:** Dr. Václav Svoboda, not. a preds. spolku čs. notárov v Prahe; **jednatel:** Dr. Jaroslav Sobotka, s. r. v Bratislave.

Za omluveného prof. Dra Krčmářa, predsedal Dr. Jar. Sedláček, profesor Masarykovej univerzity v Brne, ktorého zastupoval po čas jeho referátu sen. prez. najv. súdu Dr. A. Záturecký.

Otázka 1.: Medzimiestné právo vnútrozemské a jeho úprava do úplného sjednotenia občanského práva.

Prácu poďal prof. Dr. Sedláček z Brna.

Zpravodaj prof. Dr. Sedláček odvoláva se na svoju pohanú prácu, ktorú vypracoval v nádeji, že druhú časť doplní

prof. Dr. Rouček. Zopakuje hlavné zásady, ktoré vo svojej práci zachytil a sice najmä zdôrazňuje, že nie je treba riešiť danú otázku legislatívne. Na jednotlivých prípadoch, kedy sa môže uplatniť medzimiestné právo, dovodzuje zásadu, že smernicou má byť bydlisko a analogia s medzinárodným právom súkromným. Poznomenáva, že mu k podanej práci došli dve pripomienky, jedna z cudziny od prof. Dr. Roberta Ago z Ríma, druhá od Dr. Drbohlava, advokáta z Trnavy. Na námietku Dr. Drbohlava uvádza, že i po unifikácii obč. práva otázka medzimiestného práva nepozbude na aktuálnosti, vzhľadom na rôzne predpisy partikulárne. Ďalej v stručnosti uvádza obsah práce Dr. Ago. Podľa neho je základom otázky určenie kritéria osobnej príslušnosti. Toto kritérium môže byť: pobyt, bydlisko, domovské právo. Prof. Dr. Ago — stejně ako prof. Sedláček — pripojuje sa k druhému kritériu. Dr. Ago uvádza nemožnosť použitia zásad medzinárodného práva súkromného analogicky na právo medzimiestné, najmä v prípade ordre public a renvoi. Dr. Ago navrhuje, aby otázka medzimiestného práva bola riešená súčasne s unifikáciou medzinárodného práva súkromného. Zpravodaj súhlasí sice s prof. Agom, ale navrhuje, aby sa prizeralo iba k danej otázke. Dr. Ago pokladá za rovnocenné ponechať otázku riešeniu legislatívnemu alebo súdnej praxi. Zpravodaj sa pridružuje k návrhu na rezolúciu, uvedenému v podanej práci, pripojuje však podmienku, že v krátkej dobe bude prevedená unifikácia obč. práva.

V deb ate Dr. Koukal, vrch. min. sprav., je toho názoru, že zákonom je treba riešiť medzimiestné právo iba tam, kde je stály zdroj pre tvorenie partikulárneho práva. Ponevác však u nás vzhľadom na blížiacu sa unifikáciu tomu tak nie je, netreba riešiť túto otázku zvláštnym zákonom. Stavá tieto tri zásady: v práve formálnom treba použiť lex fori, rozhodnutia súdov a úradov majú mať platnosť pre celú štátnu oblasť, v práve materiálom možno použiť zásady analogie s medzinárodným právom súkromným iba s určitými výnimkami (štátna príslušnosť, reciprocita, retorzia). Súhlasí s modifikovanou rezolúciou prof. Sedláčka. Dr. Matuš na praktickom príklade ukazuje, že vždy nie je možné vystačiť so zásadou bydliska, najmä, keď určitá osoba nemá vôbec bydliska. Prof. Dr. Stieber doporučuje ponechať riešenie týchto prípadov súdom a to tým skorej, keďže malý počet sporných prípadov dokazuje, že súdy i doposiaľ same dobre vystačili. Prof. Dr. Mototolescu uvádza prípad z medzimiestného práva rumunského. Vrch. s. r. Doubek prihovára sa za návrh prof. Dra Stiebra a odkazuje na praxi na Slovensku. Advokát Dr. Moško navrhuje unifikáciu predpisov o súdnych prázdninách. Prof. Dr. Ago uvádza niektoré pripomienky k svojmu referátu, predneseného zpravodajom a zdôrazňuje nútnosť riešiť súčasne unifikáciu medzinárodného práva súkromného.

Zpravodaj reaguje na jednotlivé námietky, počom sa formulovala definitívna rezolúcia, ktorá bola jednohlasne prijatá v tomto znení:

»Tretí právnický sjazd, uváživší, že prípravné práce unifikačné pokročili natoľko, že je možné počítat so skorou unifikáciou hlavných častí súkromného práva a uváživší, že dosavadná judikatúra riešila otázku medzimiestného stretu lokálnych súkromných práv celkom uspokojivým spôsobom, nepovažuje

za nutné, aby československé mezimiestné právo súkromné bolo upravené zvláštnym zákonom.»

Ďalšia navrhnutá otázka, týkajúca sa smerníc pre legislatívu, stala sa tým neaktuálnou.

* * *

*

O t á z k a 2.: Ako čeliť škodlivému drobeniu roľníckych usadlostí.

Práce napísali: Dr. Ilja Hadžega, Dr. František Bilovský, František Mrština, Boh. Doubek, Dr. Kamil Cziviš.

Zpravodaj prof. Dr. Emil Svoboda z päti podaných prác a troch pripomienok vyzdvihuje prácu prof. Dr. Fr. Bilovského, ktorá po stránke juristickej najviac vyhovovala danému tématu. Ostatné práce obsahujú obsiahly materiál po stránke národohospodárskej a sociálnej, predsa však možno konštatovať, že nie sú po ruke presné dáta štatistické. Zpravodaj poukazuje na dôležitosť populačnej štatistiky a doporučuje riešiť otázku viac zo stanoviska postihnutých a nie zo stanoviska právnika-teoretika. Zpravodaj si rozdeľuje látku dľa systematiky prof. Bilovského na tieto otázky: 1. či sa doporučuje všeobecne omedziť intestátne právo dedické po vzoru č. z. z. 68/1908, 2. omedzenie testamentárnej voľnosti, 3. omedzenie deliteľnosti inter vivos, 4. omedzenie zadlžiteľnosti, 5. otázka výmenku, 6. obrana proti živnostenskému parcelovaniu. — Otázku ad 6. treba ponechať povolovaciemu riadeniu administratívneho. Piata otázka je ťažko riešiteľná, lebo sa ľahko môže stať, že bude postihnutý výmenkár alebo prejímateľ pozemku. Táto otázka sa vypúšťa a to tým skoršie, lebo i osnova obsahuje už určité ustanovenia sem zapadajúce. Otázky od 2.—4. treba odsunúť, lebo ich riešenie by malo ďalekosiahle následky, na ktoré nie je ani veda ani prax pripravená. Ostáva tedy otázka, či sa má a akým spôsobom sa má omedziť intestátne právo dedické na malé a stredné usadlosti. Predpokladom tohoto je predovšetkým prehľadnosť a poriadok v pozemkových knihách a katastru, menovite, aby sa stav knižný pokiaľ možno shodoval so skutočným stavom. Ďalej je veľmi ťažko stanoviť pojem malej a strednej usadlosti, vzhľadom na rozmanitosť miestnych hospodárskych a populačných pomerov. Riešenie otázky možno ponechať buď sudcovi — ovšem s určitým omedzením —, alebo ponechať jej úpravu ceste nariadenovej, čím by sa docielilo väčšej pružnosti tohoto pojmu. Ďalej ide o to, ktorým dedičom sa má umožniť prevzatie statku. Tu musíme mať na mysli, že ide o udrženie hospodárskej jednoty a nie sedliackeho fideikommisu. Je tiež sporné, v čom budú spočívať a ako budú určované výhedy prejímateľove. Zpravodaj varuje pred presunovaním odhadu zo sudcov na znalcov a doporučuje, aby bola ponechaná sudcom kontrola. Zpravodaj navrhuje vo svojej konečnej rezolúcii posúdenie usporiadania pozemkových kníh a katastru.

V debata Dr. J. T o g n e r, prez. not. kom. v Olomouci, oboznamuje s miestnymi pomermi na Morave a berie v ochranu odhadcov. Prof. B i l o v s k ý súhlasí so zpravodajom, pripomiená však, že treba opatrnosti vzhľadom k podstatne iným pomerom na Slovensku. Dr. K a r o l Č z i v í š, nám. riad. Hypot. bky v Bratislave, kladie dôraz na to, že iba tam je treba chrániť hospodárske jednotky, kde tieto sú už účelne vytvorené, t. j. na pôde komasovanej. Preto navrhuje, aby sa v rezolúcii zaujalo kladné stanovisko ohľadne komasácie pozemkov a pomerov urbaniálnych. V r e h. s. r. D o u b e k upozorňuje na miestne pomery na Slovensku. Dr. Č a c k o je proti zavedení podobného predpisu na Slovensko pre iné hospodárske pomery. Dr. H l a d k ý vyzdvihuje dôležitosť výchovy slovenského ľudu a navrhuje dôsledné prevedenie komasácie a meliorácie. Prof. S e d l á č e k sa prihovára za rezolúciu prof. Svobodu, ktorá bola jednohlasne prijatá:

»Sjazd československých právnikov v októbri 1930 uváživši, že sama otázka škodlivosti dečením zemedelského majetku malého a stredného je doposiaľ ďaleká konečného rozluštenia, uváživši ďalej, že najmä otázky omedzenia deliteľnosti posledným poriadkom a jednaním medzi živými a ďalej otázka omedzenia zaditeľnosti zasahujú príliš hlboko do života hospodárskeho, aby mohli byť riešené bez rozsiahleho materiálu štatistického a bez dôkladného štúdia pomerov populačných, sociálnych a hospodárskych, uváživši ďalej, že otázka parcelovania pre zárobok sotva môže byť riešená inak, než opatrením správy hospodárskej a riadením povolovacím a že konečne otázka výmenku môže byť v širokých rysoch riešená pri revízii zákona občanského bez toho, že by pripúšťala kazuistické riešenie zákonom špeciálnym, omedzu svoje rokovanie na otázku úpravy intestátnej poslúpnosti na chránené roľnícke usadlosti metódou, akú vyjadruje český zemský zákon č. 68/1908. Leč i tu dospel k výsledku, že zem moravsko-slezská zákona podobného ako prítomnej nezbytnosti nežiada, na Slovensku a Podkarp. Rusi však nie sú pomery doposiaľ zrelé pre podobné zasiahnutie zákonodárne, lebo chránenú jednotu treba najprv vytvoriť a v roľníckom ľudu pripraviť kultúrnou prácou pôdu, a preto navrhuje vláde republiky československej: 1. aby s najväčším urýchlením bola prevedená úprava katastrálnych a kníhovních pomerov na Slovensku a Podkarp. Rusi, pretože poriadok kníhovní je základom každej ďalšej hlbšej akcie, 2. aby bolo s nemenším urýchlením prikrúčené k dielu komasačnému a melioračnému v oblastiach, kde doposiaľ nie je prevedené, 3. aby s pokračujúcou konsolidáciou pomerov bolo pečované o vybudovanie roľníckeho úveru a poistenia.

* * *

O t á z k a 3.: Zaistenie stavebných pohľadávok.

Pr á c e n a p í s a l i: Dr. J. Weger, riaditeľ fy. Nekvasil v Prahe.
Doc. Dr. B. Andres, vrch. univ. komisár v Prahe.

Zpravodaj Dr. J. Semmer, odb. r. min. unif. oboznamuje s oboma došlými prácami. Dr. W e g e r je zásadne proti akémukoľvek zaisteniu stavebných pohľadávok. Uvádza, že by sa

tým stavebný úver stal drahším, bankám uvalené veľké bremeno, súdy enormne obťažené by nesniesly túto novú a obširnú agendu. Poznámka stavby by znemožnila akýkoľvek iný úver počas stavby. Z týchto a ešte iných dôvodov neodporúča zaistenie stavebných pohľadávok. Doc. Dr. A n d r e s rieši po stránke teoretickej zamýšľanú úpravu, dáva presné smernice, ktorými by sa mala riadiť prax v prípade, že by praktici uznali za nutné zaistiť stavebné pohľadávky. Zpravodaj sám doporučuje cestu kompromisnú a navrhuje úpravu v takom smere, aby vláda mala možnosť dľa miestnych pomerov zaviesť zaistenie stavebných pohľadávok. Zpravodaj je toho názoru, že stavebné povolenie nemôže byť podkladom zákona. Vo všeobecnosti prihovára sa za výnimečnosť a dočasnosť navrhnutých ustanovení.

V debate Dr. S r b, cdb. r. min. sprav. kladie dôraz na podporu stavebného ruchu a zamietá akékoľvek zákonné zaistenie stavebných pohľadávok, pretože je toho názoru, že by tým veľmi utrpel stavebný ruch, zvýšila by sa nezamestnanosť a bolo by značne pritiažené súdom. Dr. C z i v i š poukazuje na to, že zriadenie nadzástavného práva, navrhnutého doc. Dr. Andresom by znamenalo vylúčenie poskytovania úveru hypotečnými ústavmi. Prof. Dr. S t i e b e r na základe štatistických údajov navrhuje iba fakultatívne zaistenie stavebných pohľadávok, pretože percento exekúcie predaných novostavieb je mizivé. Dr. W e g e r je toho názoru, že otázku treba formulovať nie ako zaistenie stavebných pohľadávok, ale ako ich včasné realizovanie, ktoré najmä u najväčších podnikateľov, štátu a verejných korporácií, nebýva dodržiavané. Zpravodaj Dr. S o m m e r reaguje na poďané námietky a doporučuje prijatie ním navrhutej rezolúcie, avšak prijatá bola väčšinou hlasov formulácia prof. Dr. Stiebera:

»Sjázd uváživ, že rozriešenie otázky zaistenia stavebných pohľadávok, vyvolanej určitými nepriaznivými zjavmi v oboru stavebného podnikania dôb predválečných, za dnešných pomerov — ktoré patrne potrvávajú až do konečného odsiránenia bytového problému — je zvlášť obtiažne, lebo nie je možné predvídať, či akékoľvek zákonodárne opatrenie, smerujúce k zaisteniu stavebných pohľadávok, nepôsobilo by na stavebné podnikanie nepriaznivo, nedoporučuje, aby pre túto dobu v oboru práva súkromného bola ochrana stavebných veriteľov zvláštnym zákonom upravená.

(O všetkých otázkach ref.: Dr. J. Virsik, J. Drost, M. Hromadová, M. Kučera, J. Schenk, F. Šlemr, K. Witz.)

Sekce II. pro soukromá práva zvláštní.

Předseda: Dr. Karel Hermann-Ůtavský, profesor Karlovy university; I. náměstek: Dr. Martin Mičura, pres. v. s. v Košicích; II. náměstek: Dr. Lad. Valenta, předs. spolku čs. advokátů v Praze; III. náměstek: Dr. Mořic Katona, adv. v Bratislavě; IV. náměstek: Dr. Karel Vršťala, gen. taj. bursy v Bratislavě; jednatel: Dr. Václav Sýkora, s. r. v Bratislavě.